

**Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny
w Gminie Brańsk za rok 2024**

Brańsk 2025-02-14

Wstęp

Rodzina stanowi wyjątkowe i niepowtarzalne środowisko miłości i solidarności - niezbędne dla prawidłowego rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego dziecka, jedyną pod względem możliwości wychowywania, nauczania i przekazywania wartości. Aktywne działania osób, zespołów, instytucji i służb powinny być ukierunkowane na kompleksową pomoc dziecku i rodzinie wspomagającą rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych.

Sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art.179 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który nakazuje wójtowi składanie radzie gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jest realizowany w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, Sądem, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- e) pomocy w integracji rodziny,
- f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- g) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

W świetle art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez;
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- finansowanie: kosztów szkoleń dla rodzin wspierających, podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające,
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Gminny program wspierania rodziny

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku opracował Gminny program Wspierania Rodziny w Gminie Brańsk na lata 2023-2025, który stanowi załącznik do uchwały Nr XXXV/281/2023 Rady Gminy Brańsk z dnia 9 lutego 2023 r.

Głównym celem Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dziecka w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

W ramach celu głównego opracowano cele szczegółowe, których realizacja za 2024 rok została przedstawiona poniżej:

I. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin			
Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Oczekiwane efekty
<p>Zapewnienie dostępu do lokalnego systemu poradnictwa i edukacji dla rodzin, służącego rozpoznawaniu zagrożeń dysfunkcjami;</p> <p>Ochrona dzieci i młodzieży przed uzależnieniami, przemocą w rodzinie, przestępczością</p>	<p>GOPS, PCPR Gmina Brańsk Placówki oświatowe Policja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba udzielonych porad dla rodzin; - 10 • liczba spotkań/ programów / projektów edukacyjnych, prozdrowotnych i kulturalno-rozrywkowych; - 6 • liczba osób uczestniczących w spotkaniach / programach / projektach edukacyjnych, prozdrowotnych i kulturalno-rozrywkowych; - 176 uczniów , 28 rodziców i 20 nauczycieli • liczba rodzin monitorowanych / objętych wsparciem instytucjonalnym- 31 	<p>Poprawa sytuacji dziecka i rodziny. Objęcie wsparciem rodzin. Podniesienie świadomości rodziców.</p> <p>Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży.</p> <p>Natychmiastowe reagowanie w sytuacji pojawiających się problemów w rodzinie.</p> <p>Zapewnienie wsparcia rodzinie w sytuacji kryzysowej.</p>

Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami;			
II. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego			
Pomoc instytucjonalna dla rodzin wymagających wsparcia	GOPS PCPR Poradnie specjalistyczne	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin objętych pracą socjalną – 53 • liczba rodzin objętych pracą asystenta – 10 • liczba osób, którym udzielono pomocy w formie; <ul style="list-style-type: none"> – zasiłku celowego- 14 - zasiłku okresowego- 11 - dodatku mieszkaniowego- 1 - stypendium- 51 - świadczeń rodzinnych – 247 - świadczeń alimentacyjnych - 16 • liczba osób objętych programem „Posiłek w szkole i w domu”- 176 • liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej - 12, • liczba realizowanych programów i projektów pracy z rodziną - 4 	Poprawa sytuacji dziecka i rodziny. Objęcie wsparciem rodzin. Objęcie pomocą w formie dożywiania jak największej liczby dzieci. Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży.
Rozwiązywanie i łagodzenie konfliktów rodzinnych			Poprawa funkcjonowania rodziny oraz relacji między członkami rodziny.
Rozwiązywanie problemów związanych z przemocą w rodzinie	GOPS GKRPA ZI		Realizacja zobowiązań gminy wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
Inspirowanie i wspieranie społecznej aktywności na rzecz rodziny.	GKRPA GOPS		Zabezpieczenie środków na pobyt dzieci w rodzinie zastępczej- współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej
		<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających ze wsparcia ZI - 19 • liczba rodzin korzystających ze 	Zapewnienie maksymalnego wsparcia rodziny

		wsparcia GKRPA – 19 • liczba programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych -5	w sytuacjach kryzysowych. Poprawa funkcjonowania rodziny.
III. Integracja działań podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi			
1. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych / inicjatyw lokalnych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym w rodzinie; 2. Współpraca instytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów rodzin pozostających w kryzysie; 3. Organizowanie szkoleń /konferencji /seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi; 4. Rozpowszechnianie informacji o zakresie instytucjonalnego wsparcia na rzecz rodzin.	GOPS, Placówki oświatowe Policja ZI GOUK	• liczba opracowanych i zrealizowanych programów lokalnych przez instytucje zajmujące się problemami rodzin dysfunkcyjnych; - 4 • liczba współpracujących instytucji wspierających rodzinę - 5 • liczba działań – 22 W tym: - szkolenie dla nauczycieli - 8 - szkolenia asystenta rodziny -5 - szkolenia pracowników OPS -9 • liczba podjętych inicjatyw lokalnych na rzecz rodziny; -2	Rozwijanie i doskonalenie zainteresowań oraz odkrywanie zdolności. Zwiększenie świadomości w zakresie zadań realizowanych przez osoby zawodowo zajmujące się rodzinami dysfunkcyjnymi. Wzrost kompetencji i umiejętności osób pracujących w obszarze wsparcia dla dzieci i rodziny Zapewnienie dostępu do informacji w zakresie instytucjonalnego wsparcia na rzecz rodzin.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, za zgodą rodziny i przy jej aktywnym udziale przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny. Praca asystenta rodziny to głównie praca w terenie, której podstawą są bezpośrednie spotkania z rodziną. Pomocą objęte są osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, wśród nich są osoby zmarginalizowane, niepełnosprawne, samotne, bezrobotne, rodziny borykające się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzice niewydolni wychowawczo często z ograniczoną władzą rodzicielską i znajdujący się pod nadzorem kuratora.

Osoba pracująca jako asystent rodziny musi wiedzieć, że najważniejsze jest dobro dziecka. Pracę asystenta można podzielić na dwa etapy. Pierwszy etap polega na zdobyciu zaufania danej rodziny. Zaufanie jest rzeczą najważniejszą i jak wiadomo nie można pozyskać go podczas pierwszej wizyty. W momencie zdobycia zaufania, następuje kolejny etap, czyli przejście do rozwiązywania konkretnych problemów takich, jak: problemy opiekuńczo - wychowawcze z dziećmi, bezrobocie czy niegospodarność polegająca na nieumiejętności wydawania pieniędzy. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz towarzyszenie podczas rozwiązywania problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i psychiczne. Asystent dąży do tego, aby wzbudzić w podopiecznych wiarę w swoje możliwości, dzięki której uwierzą w możliwość zmiany swojej sytuacji życiowej oraz by dostrzegli, że może być lepiej, ale musi zacząć działać.

Obszary pracy asystenta rodziny:

- a. pomoc w rozwiązaniu podstawowych problemów socjalnych,
- b. pomoc w rozwiązywaniu problemów psychologicznych w rodzinie,
- c. pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- d. wspieranie aktywności społecznej,
- e. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- f. pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej.

Asystent rodzinny pracuje z całą rodziną, ponieważ ich problemy są zwykle ściśle powiązane. Każda rodzina wymaga indywidualnego podejścia. Zwykle jednak asystent zaczyna od pomocy w rozwiązaniu najpilniejszych problemów socjalnych, które często przygniatają rodzinę i uniemożliwiają jakiegokolwiek perspektywiczne działanie. W tym etapie pomocy asystent nie stawia żadnych szczególnych warunków dbając tylko by wspólnie rozwiązywać problemy i rodziny nie wyręczać. Unika też arbitralności, oceniania i pouczania, stara się zrozumieć ich sytuację „od ich strony”.

Gdy doraźne problemy rodziny zostaną rozwiązane, gdy asystent uzyska dobry kontakt i zaufanie podopiecznych możliwe jest określenie dalszych ich potrzeb i perspektyw oraz zawarcie partnerskiego kontraktu na temat ich realizacji. Po uporaniu się z bieżącymi potrzebami socjalnymi często na pierwszy plan wychodzą problemy osobiste i konflikty rodzinne. Bez ich satysfakcjonującego rozwiązania trudno wyeliminować uzależnienia, przemoc czy zaniedbywanie dzieci, nie mówiąc już o stałej pracy czy uzupełnianiu wykształcenia.

Zadania z zakresu wspierania rodziny, zostały powierzone do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Brańsku i są wykonywane przez asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych. Ośrodek zatrudnia asystenta rodziny w wymiarze 1 etat. Koszt zatrudnienia asystenta rodziny w 2024 r. zamknął się kwotą **95 569,77 zł.** w tym: środki pochodzące z zadań własnych gminy – **67 011,09 zł.**, z dotacji **21 335,88 zł** w związku z przystąpieniem Gminy do programu „Asystent rodziny w 2024” oraz **7 222,80 zł** środki pozyskane w ramach Rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027”. Środki wykorzystano na wynagrodzenie wraz z pochodnymi, opłacenie ryczałtu za użytkowanie samochodu własnego do celów służbowych oraz szkolenia. Współpracą z asystentem rodziny w 2024 roku objętych było **10 rodzin w tym 22 dzieci.**

Liczba rodzin i dzieci objętych asystenturą na przestrzeni 2022-2024 r.

	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinie
2022	9	26
2023	11	30
2024	10	22

Asystent rodziny utrzymuje stały kontakt osobisty i telefoniczny ze szkołami, Policją, służbą zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorami, Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poradnictwo specjalistyczne

Mieszkańcy Gminy Brańsk mogą korzystać z bezpłatnych spotkań z lekarzem psychologiem - certyfikowanym specjalistą psychoterapii uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym w Urzędzie Miasta Brańsk. Ponadto są kierowani do Fundacji Pojednanie w Hodyszewie gdzie przyjmuje psycholog dla dzieci, specjalista terapii uzależnień oraz terapeutka małżeńska i rodzinna.

Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez asystentów rodziny W 2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał asystenta rodziny na 1 etat. Asystent rodziny uczestniczył w pięciu szkoleniach podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe.

Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku w ramach realizacji tego zadania w 2024 roku zatrudniał asystenta rodziny, który obejmował wsparciem 10 rodzin (w tym 22 dzieci) przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających – na terenie Gminy Brańsk nie szkolono rodzin wspierających oraz nie podpisano umów w tym zakresie z uwagi na brak chętnych do bycia rodziną wspierającą.

c) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci – na terenie Gminy Brańsk działa 19 wielopoziomowa drużyna harcerska dla 30 dzieci przy Szkole Podstawowej w Domanowie prowadzona w ramach wolontariatu. Ponadto na umowę zlecenie w Gminnym Ośrodku Upowszechnienia Kultury organizowane są zajęcia;

- lekcje gry na gitarze – **7 dzieci**

- lekcje gry na pianinie raz w tygodniu w każdy poniedziałek – **4 dzieci**

- przy Orliku w Kalnicy działa Gminny Klub Sportowy Skorpion Kalnica – **70 dzieci**

Finansowanie

a) Podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny – w 2024 roku koszt szkoleń to 270 zł.

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy ponoszonych przez rodziny wspierające – nie ponoszono wydatków z uwagi na brak rodzin wspierających.

Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań Gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

- ✓ 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- ✓ 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- ✓ 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W roku 2024 Gmina poniosła koszty związane z umieszczaniem dzieci w pieczy zastępczej została wydatkowana kwota **54 279,62 zł.**, na opłacenie przez Gminę Brańsk pobytu 12 dzieci w pieczy zastępczej.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz kwoty dofinansowania na przestrzeni 2022-2024 r.

	Liczba dzieci w pieczy	Kwota dofinansowania pobytu
2022	7	25 436 zł
2023	7	36 147 zł.
2024	12	54 279,62 zł.

Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3. W 2024 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku sporządził i przekazał dwa sprawozdania rzeczowo – finansowe za okres od 01.01.2024 r. do 30.06.2024 r. oraz za okres od 01.07.2024 r. do 31.12.2024 r. do Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku. Oprócz tego za pomocą

Centralnej Aplikacji Statystycznej przekazano sprawozdania jednorazowe z realizacji Programu asystent rodziny.

Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brańsku we współpracy z asystentem rodziny na bieżąco monitorują sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W tym zakresie współpracują również z pedagogami szkolnymi, pracownikami służb zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z Programu Wspierania Rodziny na 2025 r.

Na podstawie art. 179 ust.1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przedstawia się następujące potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny:

1. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem 12 dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej – **94 962 zł.**
2. W naszej Gminie zatrudniony jest asystent rodziny na 1 etat. Potrzeby finansowe na wypłacanie wynagrodzenia wraz z pochodnymi, wyjazdy służbowe wynoszą **95 087 zł.**, taka kwota powinna zabezpieczyć realizację zadania i powinna pochodzić ze środków własnych Gminy.
3. Zabezpieczenie środków na szkolenia dla asystenta rodziny – **1400 zł.**

Wykazane powyżej zadania i działania spełniają wymogi wynikające z w/w ustawy obligujące gminę do działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych i są jednocześnie spełnieniem oczekiwań społecznych, a ich realizacja jest wskazana i konieczna w kolejnych latach.

Sporządził: /-/ Anna Bachurek